

COMUNICACIÓ

Pompeu Casanovas (Institut de Dret i Tecnologia UAB): WEB 3.0

Internet creix diàriament. A finals de 2007, el Web tenia 1.300 milions d'usuaris, i el percentatge de creixement per al període 2000-2007 era del 920,2% a l'Orient Mitjà i 882,7% a l'Àfrica.

Són bones notícies i, tanmateix, malgrat aquest creixement impressionant, l'antic problema de cercar, recopilar, representar i classificar el seu contingut segueix existint. Es tracta d'un web no ja d'informació, sinó de coneixement. Un coneixement, això sí, desigualment distribuït i emmagatzemat, dispers per tota la xarxa.

A més, aquest coneixement no es presenta ja en formats que eren estàndards només fa dos anys: per primer cop, al febrer del 2009, les comunicacions de les comunitats virtuals han ultrapassat el nombre de missatges (e-mails) enviats a la xarxa. I, encara més significatiu, sabem que l'audiència de vídeo és superior a la de missatges des del novembre del 2007.

Aquest gir ha estat denominat *el web social*, o Web 2.0. Aquest terme va emergir d'una sessió de pluja d'idees entre els directius de O'Reilly Media Inc., i MediaLive International, i representa tota una operació de *marketing* que es va difondre ràpidament als mitjans de comunicació.¹ Significa, en realitat, la possibilitat de participació efectiva de la gent en la transmissió i circulació d'informació a través de la xarxa. Malgrat que es tracta d'un terme ambigu, apunta a la interoperabilitat que permet als usuaris expressar continguts i abocar-los a la xarxa. Els exemples serien Flickr, YouTube, Wikipedia, Facebook.

1. Cfr. KNORR, '2004 – The Year of Web Services' (Diciembre 2003), *IT magazine CIO*, p. 90 en http://books.google.com/books?id=1QwAAAAAMBAJ&printsec=frontcover&source=gbs_summary_r&cad=0_0#PPA90,M1 (consulta del 12 de maig del 2009).

Signs of the social networking times.

Tanmateix, i malgrat l'èxit innegable, els resultats no són especialment satisfactoris, perquè els usuaris tenen un control molt limitat dels continguts vessats. Com he dit abans, un web de coneixement hauria de permetre etiquetar, compartir, anotar i classificar objectes de forma més segura i satisfactòria per a l'usuari. I també gestionar-ne millor el contingut. Això és el web 3.0: una forma més ràpida i segura de compartir coneixement amb els altres mitjançant llenguatges més expressius i els vincles creats mitjançant el que hom denomina «ontologies» (estructures conceptuals de relació i interoperabilitat).

Un altre cop la premsa. John Markoff, del *New York Times*, va encunyar el terme *web 3.0* al 2006 per assenyalar aquestes noves funcionalitats. Les tecnologies semàntiques són la clau: permeten connectar objectes al darrere de les plataformes i dels serveis web.²

I tanmateix, malgrat tots aquests avenços, no podem deixar d'expressar alguns dubtes sobre la manera com està evolucionant la xarxa.

2. Harmon, op. cit. Ibid.

En suma: es tracta d'una xarxa insegura, fràgil, dominada per interessos privats creixents, i per l'actuació dels governs. Certament, podria haver estat diferent, però aquesta és la que tenim, i no és segur que acabi per aconseguir els objectius pels quals fou creada.

Jo em quedo curt en la crítica. Kimberley Claffy, del Centre de Supercomputació de San Diego (CAIDA), acaba de publicar una crítica ferotge molt ben documentada sobre aquests impediments.³ Per a la científica nord-americana la xarxa és *volgudament* inaccessible i inabordable des del punt de vista de la recerca científica. Hi ha interessos creats que la fan insegura, inescalable, fragmentària i deutora de decisions econòmiques i polítiques.

L'objecte d'aquesta comunicació rau en aquesta paradoxa. Malgrat tots els obstacles, la xarxa no ha deixat de créixer en la direcció individual de millorar l'entorn i les condicions de coneixement de la gent. Hi ha una tensió entre els obstacles que la tecnologia ha de superar i l'ús imaginatiu que en fa la gent. La telefonia mòbil, l'*outcrowding* (o el coneixement compartit), l'accés més fàcil a través de satèl·lit, porten a l'establiment de xarxes socials de comunicació que creen vincles que incideixen en els models de comportament social. Els sistemes d'alarmes mitjançant el mòbil desenvolupats en epidèmies o en els conflictes bèl·lics infraestatals als països africans poden constituir un exemple del que estic dient.

He denominat *dret relacional*, *justícia relacional*, a aquest tipus d'elements regulatoris que es troben a mig camí de la tecnologia i de la regulació tradicional mitjançant normes o regles. Per a mi, constitueix una porta oberta al diàleg i a una interacció pautada que produeix un ordre col·lectiu emergent, però que es concreta en el model individual de relacionar-se amb els altres mitjançant la xarxa. És un model més similar a Metròpolis que a la societat-xarxa de Manuel Castells. I, sobretot, ensenya que els recursos de l'ésser humà quan és usuari de tecnologia poden ser tan creatius com els dels enginyers que la construeixen. En certa manera, és el retorn de la *inventio* de Ciceró, Quintilià, Agricola i Ramus no solament com a argument, sinó com a forma bàsica de conducta.

3. CLAFFY, K.C. (2008), *Ten Things Lawyers should Know about the Internet*, http://www.caida.org/publications/papers/2008/lawyers_top_ten/ (accessed October 10th 2008).